

Opas de minimis -tuista

EU:n valtiontukisäännöt

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

Sisällys

1	EU:n valtiontukisäännöt ja menettelyt	4
1.1	De minimis -tuen määritelmä ja tuen myöntäjän muistilista	7
2	Minkälaiseen toimintaan voidaan myöntää de minimis -tukea?.....	8
3	Minkälaiseen toimintaan ei voida myöntää de minimis -tukea?.....	10
4	De minimis -tuen myöntämisen kriteerit ja niiden varmistaminen	12
4.1	Mitä tarkoitetaan kolmen vuoden jaksolla?	12
4.2	Tuen määrä ja muoto.....	15
4.2.1	Lainoina myönnetyn de minimis -tuen tukimäärän laskenta	18
4.2.3	Takauksina myönnetyn de minimis -tuen määrän laskenta	22
4.2.4	Pääomapanoksina myönnetyn de minimis -tuen laskenta.....	25
5	Miten de minimis -tukea käytännössä myönnetään?.....	26
5.1	De minimis -tuen seuranta ja tukea saaneiden yritysten kilpailijoiden oikeusturva.....	28
5.2	De minimis -tuen kasautuminen.....	30
5.3	EU:n rakennerahastovarajat ja de minimis -tuki	31
6	Vaihtoehtoiset tavat myöntää valtiontukea: ryhmäpoikkeusilmoitus ja ennakoilmoitusmenettely	32
Liite 1		
	Markkinaehtoiset takausmaksut (safe harbour -maksut) pk-yritysten takausten tukielementin laskentaan.....	34
Liite 2		
	Esimerkkejä de minimis -asetukseen perustuvista tukiohjelmista Suomessa.....	36
Liite 3		
	Oppaassa käytettyjä käsitteitä.....	38

Johdanto

EU:n valtiontukisäännöt koskevat tilanteita, joissa julkinen sektori – esimerkiksi valtio, kunta tai kuntayhtymä – myöntää yritykselle tai toimialalle suoraa tukea tai muuta etua. Valtiontukivalvonnan pääsääntönä on, että uudesta tuesta tai tukisuunnitelmasta tulee ilmoittaa Euroopan unionin komissiolle ennakoon eikä tukea saa laittaa täytäntöön ennen komission hyväksyntää.

Hallinnollisesti kevein tapa huomioida unionin valtiontukisäännöt on myöntää tuki vähämerkityksistä eli ns. de minimis -tukea¹ koskevan säännön perusteella. Säännön mukaan alle 200 000 euron tuki, joka myönnetään yritykselle kolmen verovuoden kuluessa, on merkitykseltään niin vähäistä, ettei sitä tarvitse tehdä ennakoilmoitusta komissiolle. De minimis -tuista ei tarvitse myöskään jälkikäteen raportoida komissiolle tai kansallisille viranomaisille.

Tämän oppaan tarkoituksena on antaa tukea myöntäville viranomaisille selkeä kuva de minimis -tuesta tukimuotona ja konkreettista apua tukipäätöksen valmistelemisen tueksi. Käytännössä de minimis -tuen myöntäminen edellyttää tukiviranomaiselta tukeen liittyvien menettelytapojen noudattamista ja siten perehtyneisyyttä muun muassa tukimäärän laskentatapoihin sekä EU:n valtiontukisääntöjen peruskäsitteisiin. Oppaassa käydään aluksi läpi EU:n valtiontukisääntöjen kattamaa kokonaisuutta yleisesti, de minimis -asetukseen soveltamisalaa ja käsitellään lyhyesti yrityksen käsitettä EU-oikeudessa. Tämän jälkeen paneudutaan tukikriteereihin ja havainnollistetaan useiden esimerkkien avulla de minimis -tuen määrän laskentatapoja eri tukimuotojen osalta. Lopuksi tarkastellaan niitä menettelytapoja, joita noudattaen de minimis -tukea käytännössä tulee myöntää yrityksille.

Opas ei ole tukiviranomaisia sitova tyhjentävä ohje, vaan se on laadittu informatiiviseksi taustamateriaaliksi EU:n valtiontukisääntöjä ja de minimis -tukea koskevien säännösten ymmärtämiseksi. Tukea myönnettäessä on syytä aina selvittää säännösten alkuperäinen sisältö. Vastuu tukitoimenpiteen valtiontukisääntöjen mukaisuudesta kuuluu aina tuen myöntävälle viranomaiselle.

1 EU:n valtiontukisäännöt ja menettelyt

Yrityksille myönnettäviä julkisia tukia koskevat periaatteet on määritelty EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107–109 artikloissa. Käsite ”valtiontuki” eroaa yleiskielessä sille annetusta merkityksestä monessa suhteessa, sillä käsite kattaa kaikki – rahoitusmuodoltaan varsin moninaiset – julkisen sektorin toimenpiteet, joilla autetaan yrityksen taloudellista tilannetta. Tällaisia toimenpiteitä voivat olla suorien avustusten ohella muun muassa valikoivat verohelpotukset, ehdoiltaan edulliset lainat ja takaukset, alihintainen vuokra tai vaikkapa julkisten palveluiden tarjoaminen edullisemmin ehdoin kuin muille yrityksille.

Toimenpiteen katsominen valtiontueksi edellyttää käytännössä seuraavien neljän tunnusmerkin täyttymistä:

- tuki on peräisin valtion, kuntien tai kuntayhtymien varoista
- tuki antaa yritykselle valikoivan edun² eli se kanavoidaan tietyille yritykselle tai toimialalle³
- tuki vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua (kilpailuvaikutuskriteeri)
- tuki saattaa vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan (kauppavaikutuskriteeri)⁴

Nämä kriteerit täyttävien tukitoimenpiteiden valvonta on keskeinen osa EU:n kilpailupolitiikkaa, jonka tavoitteena on taata markkinoiden häiriötön toiminta. Euroopan unionin komissio valvoo valtiontukia, sillä perusteettomien julkisten tukien antaminen voi johtaa monenlaisiin kilpailun vääristymiin (esim. alalle tulon esteiden kasvaminen, suuri markkinavoima) ja edelleen korkeampiin kuluttajahintoihin. Vuosien saatossa komissio on laatinut monipuolisen säännösten tavoitteista, jotka ovat sallittuja ja unionin yhteisen edun mukaisia⁵.

Valtiontukisääntöjen ja niihin liittyvien menettelytapojen tarkoituksena onkin taata yrityksille tasaveroiset toimintaedellytykset sekä välttää jäsenmaiden keskinäinen kilpailu omaa tuotantoa suosivilla julkisilla tuilla.

Valtiontukien valvonta perustuu jäsenvaltioiden ilmoitusmenettelyyn (SEUT 108 artikla 3 kohta), jonka mukaan tuelle on saatava komission hyväksyntä ennen sen täytäntöönpanoa. Ennakoilmoitusvelvollisuudesta on kaksi poikkeusta, ns. yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaiset tuet sekä vähämerkityksinen de minimis -tuki.

Jos viranomainen (esim. kunta tai ministeriö) arvioi, että suunniteltu tukitoimenpide täyttää kaikki edellä luetellut valtiontuen kriteerit, on ennen tuen täytäntöönpanoa noudatettava aina yhtä seuraavista menettelyistä:

- 1) ennakoilmoitus
- 2) de minimis tai
- 3) ryhmäpoikkeusasetusmenettelyä

Jos tuki otetaan käyttöön ilman oikean menettelyn noudattamista, tuki on lähtökohtaisesti laitton ja se voidaan joutua perimään korkoineen takaisin tuen saajalta. Kuviossa 1 on havainnollistettu tukea myöntävän viranomaisen näkökulmasta EU:n valtiontukisääntöjen edellyttämää selvitysprosessia.

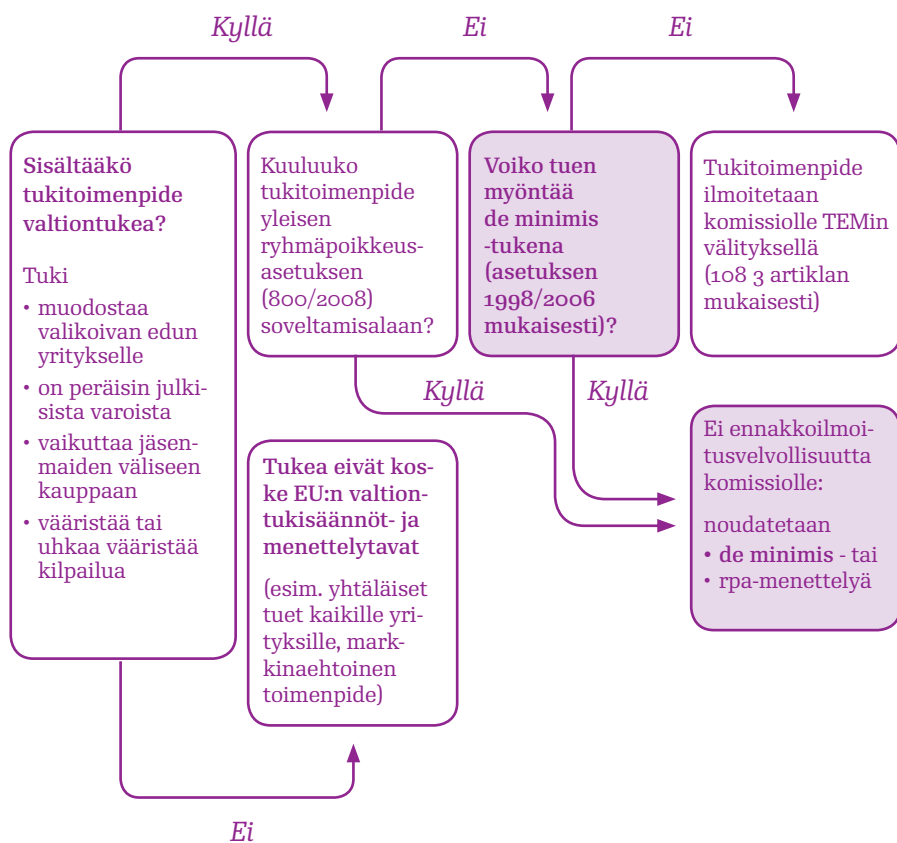
2 Jos kyseessä on julkisen sektorin (ml .kuntien) suorittama täysin markkinaehtoinen toimenpide (samoin ehdoin kuin yksityinen toimija olisi tehnyt) ei toimenpidettä yleensä katsota tueksi.

3 Toimenpide katsotaan tyypillisesti valikoivaksi, jos tuen myöntävällä viranomaisella on tuen suhteen harkintavaltaa. Sen sijaan yleisiä toimenpiteitä ei pidetä valtiontukena. Tällaisiksi toimenpiteiksi katsotaan mm. yleinen verokannan lasku tai maksuhelpotukset kaikille yrityksille niiden koosta, sijainnista tai alasta riippumatta.

4 Kilpailu- ja kauppavaikutuskriteerit täyttyvät käytännössä aina, kun tuen määrä ylittää 200 000 euroa kolmen verovuoden aikana.

5 Tällaisia tavoitteita ovat mm. epäedullisessa asemassa olevien alueiden kehittäminen, tutkimus- ja kehitystyön tukeminen sekä ympäristön suojelun ja koulutuksen edistäminen.

EU:n valtiontukia koskevat menettelyt⁶ pähkinänkuoressa: onko tukitoimenpide tarpeen ilmoittaa komissiolle ??

Työ- ja elinkeinoministeriö toimii Suomessa EU:n valtiontukisääntelyn asiantuntijatahona ja koordinaativiranomaisena. Kaikkien viranomaisten (pl. maa- ja metsätalousministeriö) valtiontuki-ilmoitukset, tukiohjelmat ja yksittäiset tuet, toimitetaan komissiolle ministeriön välityksellä.

⁶ Lisätietoja normaalista valtiontuen ilmoitusmenettelystä sekä ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisesta menettelystä saa työ- ja elinkeinoministeriön verkkosivuilta.

⁷ Kuviossa esitetyn ohella komissiolle ei tarvitse tehdä ennakoilmoitusta, jos toimenpide koskee pientä yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin (SGE) suunnattua palvelua komission päätöksen 2005/842/EY mukaisesti. Ks. lisätietoja <http://www.tem.fi/index.phtml?s=2017>

1.1 De minimis -tuen määritelmä ja tuen myöntäjän muistilista

De minimis -tuella tarkoitetaan vähämerkityksistä julkista tukea, jonka määrä on maksimissaan 200 000 euroa per yritys nykyisen ja kahden edellisen verovuoden ajanjaksolla. Näin pienten tukien ei katsota vääristävän kilpailua tai vaikuttavan jäsenmaiden väliseen kauppaan, minkä takia ”de minimiksenä” myönnettävät tuet on vapautettu komissiolle tehtävän ennakoilmoitusvelvollisuuden piiristä. Vastaavasti 200 000 euron enimmäismäärän ylittäviä tukia ei voida myöntää de minimis -asetuksen puitteissa, vaan tuesta tulee tehdä ilmoitus komissiolle (tai tuki tulee myöntää ryhmäpoikkeusasetuksen perusteella).

De minimis -tukea myönnettäessä tukiviranomaisen tärkein hallinnollinen toimenpide liittyykin juuri tuen kasautumisen valvontaan eli sen varmistamiseen, ettei tukea myönnetä yli maksimimäärää – 200 000 euroa per kolme verovuotta. Alle on koottu muistilistanomaisesti yhteen seikkoja, joita tukea myönnettäessä tulee huomioida.

- 1) selvitä** toimiiko tuettava yritys poikkeuksellisella toimialalla, jolla de minimis -tukiraja on matalampi tai jolla tukea ei voida lainkaan myöntää (ks. lisätietoja luku 2 ja 3).
- 2) kysy** ennen tuen myöntämistä tuen hakijalta kirjallisesti, paljonko kyseinen yritys on saanut de minimis -tukea kuluvaan ja kahden edellisen verovuoden aikana (ks. lisätietoja luku 5).
- 3) suunnittele** oma tukitoimenpide siten, että de minimis -tuen kriteerejä – 200 000 euron enimmäisraja kolmen vuoden ajanjaksolla – noudatetaan. Eri tuki-instrumentteihin (lainat, takaukset) sisältyvän tuen määrän laskentaan on omat sääntönsä (ks. lisätietoja luku 4). Jos 200 000 euron raja ylittyy, selvitä voiko tuen myöntää esim. yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla (ks. luku 6).
- 4) ilmoita** tukipäätöksessä selvästi, että kyseessä on de minimis -tuki, jotta yritys osaa ilmoittaa tiedot muille tukiviranomaisille myöhemmin kysyttäessä (ks. lisätietoja luku 5). Tallenna ja säilytä tukipäätöstä koskevat tiedot 10 vuoden ajan.

2 Minkälaiseen toimintaan voidaan myöntää de minimis -tukea?

De minimis -säännön perusteella tukea voidaan myöntää lähtökohtaisesti kaikille yrityksille. Säännön käytännön soveltamisen kannalta on kuitenkin tärkeää huomata, että tukea saavan **yrityksen käsite** ymmärretään EU-oikeudessa varsin laajasti. Määrittely ei ole sidottu ensinnäkään Suomen yhtiölainsäädäntöön tai yritystoiminnan tavoitteisiin (voittoa tavoitteleva tai tavoittelematon). Ratkaisevaa on, harjoittaako **organisaatio taloudellista toimintaa, jossa on kyse tavaroiden tai palvelujen tarjoamisesta tietyillä markkinoilla**⁸. Myös voittoa tavoittelemattomat tahot kuten yhdistykset, innovaatiovälittäjät (teknologiakeskukset ja yrityshautomot) sekä kolmannen sektorin järjestöt kuuluvat siten EU:n valtiontukisääntöjen ja de minimis -asetuksen enimmäisrajojen piiriin, jos ne toimivat kilpailuilla markkinoilla (ja jos muut SEUT 107 artiklan 1 kohdan edellytykset täyttyvät). Valtiontukisääntelyn kannalta merkitystä ei ole myöskään sillä, onko toimijan juridinen asema kesken tukikauden muuttunut – esimerkiksi yhdistyksestä yritykseksi – vaan kaikki taloudelliseen toimintaan myönnetty tuki lasketaan de minimis -kiintiöön.

Käytännössä se, harjoittaako tuensaaja taloudellista toimintaa vai ei, tulee aina arvioida tapauskohtaisesti. Ei-taloudellista toimintaa, johon valtiontukisääntöjä ei sovelleta, on esimerkiksi julkisen sektorin viranomaistoiminta (esim. poliisi, rajavartiolaitos, liikenneturvallisuus), koulutuspalvelujen tarjoaminen (yleinen peruskoulutus ja tutkintoon tähtäävä koulutus) tai tuki yleisen infrastruktuurin rakentamiseen, joka on esteettä kaikkien käytettävissä (vesijohtoverkostot, teiden rakentaminen).

Toinen keskeinen yrityksen määritelmään liittyvä seikka on, että de minimis -säännön 200 000 euron yritysکوhtainen enimmäisraja koskee vain **ns. itsenäisiä yrityksiä**, jotka pystyvät tekemään itseään koskevia päätöksiä. Ideana on välttää tilanne, jossa esimerkiksi useille yrityksen toimipisteille kohdistettu de minimis -tuki valuisi emoyrityksen hyväksi ja vääristäisi kilpailua. Tämä raja edellyttää tuen myöntäjältä tuen saajan omistussuhteiden ja yritysmuodon tuntemusta.

Konsernitason emo- ja tytäryhtiöitä sekä *osuuskuntia* käsitellään de minimis -tuen näkökulmasta yhtenä yrityksenä ja niiden saamat tuet lasketaan yhteen. Vastaavasti myös yrityksen eri toimipisteitä käsitellään de minimis -tukea myönnettäessä yhtenä yrityksenä⁹. Niin sanottu *franchise-yritykset* katsotaan puolestaan itsenäisiksi tuen saajiksi, joille de minimis -tukea voidaan myöntää erikseen. Jos tuen hakijana on puolestaan välittäjäorganisaatio, lasketaan de minimis -tuen määrä jokaiselle *tuen lopulliselle* saajalle erikseen. Tilanteesta riippuen tuen lopullinen saaja voi olla joko välittäjäorganisaatio tai tuetut yritykset.

Käytännössä se, harjoittaako tuensaaja taloudellista toimintaa vai ei, tulee aina arvioida tapauskohtaisesti.

⁸ Oikeuskirjallisuudessa vakiintuneen määritelmän mukaisesti taloudelliseksi toiminnaksi katsotaan tavaroiden ja palvelujen tarjoaminen markkinoilla.

⁹ Katso EU-tuomioistuimen päätös C-382/99 de minimis -säännön tulkinnasta Alankomaissa toimivien huoltamoyritysten osalta.

3 Minkälaiseen toimintaan ei voida myöntää de minimis -tukea?

Poikkeukset de minimis -säännön soveltamisalasta koskevat pääosin toimialoja, joilla toimii paljon pieniä yrityksiä ja joilla vähäinenkin julkinen tuki voi vääristää kilpailua. Tämän takia erällä toimialoilla sovelletaan matalampaa de minimis -tukikattoa ja erillisiä de minimis-asetuksia. Lisäksi rajoituksia de minimis -tuen myöntämiseen on asetettu myös tuen käyttötarkoituksen mukaan sisämarkkinoiden toimivuuden näkökulmasta. Nämä poikkeustoimialat on listattu alla.

Toimialat, joilla sovelletaan matalampaa de minimis -rajaa:

- 1. kalastuksen ja vesiviljelyn ala¹⁰:**
de minimis -tukiraja on 30 000 euroa kolmen verovuoden aikana.
- 2. maataloustuotteiden alkutuotannon ala¹¹:**
de minimis -tukiraja on 7 500 euroa kolmen verovuoden aikana.
- 3. maantieliikenteen ala:**
de minimis -tukiraja on 100 000 euroa kolmen verovuoden aikana.

Toimialat, joilla toimiville yrityksille de minimis -tukea ei voida lainkaan myöntää:

- 4. maanteiden tavarakuljetusala:**
tuki tavarakuljetuksiin tarkoitettujen ajoneuvojen hankintaan yrityksille, jotka suorittavat maanteiden tavarakuljetuksia toisten lukuun.
- 5. kivihiihiala**
- 6. viennin edistäminen tai vientimääriin liittyvä tuki:**
Esimerkkejä tästä ovat tuki jakeluverkon perustamiseen ja toimin-

taan sekä vientimarkkinointiin tai muihin vientitoimintaan liittyvien juoksevien kustannusten tuki. Tukea voi näiden rajoitusten puitteissa kuitenkin myöntää myös vientiä harjoittavalle yritykselle. Oleellista on yksilöidä tuen käyttötarkoitus tiettyyn investointiin ja muuhun juoksevaan kustannuserään ilman, että tuelle asetetaan muita yrityksen normaalia liiketoimintaa rajoittavia ehtoja.

- 7. tuki toimintaan, jolla suositaan kotimaisia tuotteita tuontituotteiden kustannuksella.**
- 8. tuki vaikeuksissa oleville yritykselle:**
tällöin kyseessä täytyy olla yritys jota uhkaa yrityssaneeraus tai konkurssi¹².

Esimerkki 1.

Koskeeko maantieliikenteen alan matalampi 100 000 euron de minimis -raja kaikkia yrittäjiä toimialasta riippumatta, jos tuki käytetään kuljetuskustannuksiin?

Vastaus:

Erillinen 100 000 euron de minimis -raja koskee vain maantieliikenteen tavarakuljetusten harjoittavia yrityksiä, jotka tarjoavat kuljetuspalveluita muille yrityksille. Näin ollen esimerkiksi leipomoyrityksellä, joka kuljettaa omaan lukuun valmistamansa tuotteet kuluttajille, de minimis -tuen raja on 200 000 euroa, vaikka tuki menisikin kuljetuskustannuksiin.

Esimerkki 2.

Missä tilanteessa maatalousyrittäjille voidaan myöntää tukea 200 000 euron de minimis -katon mukaisesti?

Vastaus:

Maatalouden alan oma de minimis -sääntö ja 7 500 euron tukikatto koskevat vain maataloustuotteiden valmistamista (esim. viljankorjuu, munien pakkaaminen jne). 200 000 euron de minimis -rajan piiriin kuuluu sitä vastoin esimerkiksi metsätalous sekä maataloustuotteiden jalostus ja markkinoille saattaminen, joka monessa tapauksessa muistuttaa normaalia kaupallista toimintaa. Komissio on määritellyt tässä suhteessa, että maatalousyrittäjän alkumyynti tilalta asiakkaille katsotaan markkinoille saattamiseksi, jos se tapahtuu erillisessä sille varatussa rakennuksessa. Tuen myöntäjän tulee arvioida tapauskohtaisesti, onko toiminta alkutuotantoa vai ei. Jos yrittäjä saa tukea molempien de minimis -asetusten nojalla, tukien yhteenlaskettu määrä ei saa ylittää 200 000 euroa kolmen verovuoden aikana.

¹⁰ Ks. komission asetus (875/2007).

¹¹ Ks komission asetus (1535/2007). 200 000 euron enimmäismäärää sovelletaan kuitenkin maataloustuotteiden jalostuksen ja markkinoille saattamisen alalla tietyin edellytyksin.

¹² Vaikeuksissa oleva yritys on määritelty yhteisön suuntaviivoissa valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi, EUVL 1.10.2004 C 244/2. Yritys katsotaan vaikeuksissa olevaksi yritykseksi sen koosta riippumatta seuraavissa olosuhteissa: a) jos kyse on yhtiöstä, joka on menettänyt yli puolet merkitystä pääomastaan ja yli neljännes pääomasta on menetetty viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana; tai b) jos kyse on yhtiöstä, joka on menettänyt yli puolet kirjanpidon mukaisista omista varoistaan ja yli neljännes varoista on menetetty viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana; tai c) jos se yhtiömuodosta riippumatta täyttää kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut edellytykset yhtiön asettamiselle yleistäytöntöönpanomenettelyyn maksukyvyttömyyden vuoksi.

4 De minimis -tuen myöntämisen kriteerit ja niiden varmistaminen

De minimis -tuen myöntämistä koskevat kriteerit on sidottu tuen myöntämisen ajankohtaan ja tuen enimmäismäärään: tukea voidaan myöntää enintään 200 000 euroa yhdelle yritykselle¹³ kuluvan ja kahden edellisen verovuoden aikana. Viranomaisen on de minimis -tukea koskevien menettelyjen (ks. luku 5) avulla varmistuttava siitä, että näitä tukikriteerejä noudatetaan. Käytännössä tukea myöntävän viranomaisen on pyydettävä yritykseltä selvitys aikaisemmin myönnetyistä tukimääristä sekä vastaavasti ilmoitettava yritykselle myönnetyn de minimis -tuen määrä. Näiden menettelyjen noudattaminen edellyttää viranomaiselta mm. eri tukimuotojen tukimääriin liittyvien laskentatapojen tuntemusta. Seuraavassa tarkastellaan lähemmin muun muassa näitä seikkoja.

4.1 Mitä tarkoitetaan kolmen vuoden jaksolla?

De minimis -tukea myönnettäessä tukiviranomaisen on määritettävä yritykselle kolmen vuoden ajanjaksolla myönnetyn de minimis -tuen määrä sen varmistamiseksi, ettei tuki ylitä 200 000 euroa. Kolmen vuoden jaksolla tarkoitetaan käytännössä yrityksen nykyistä ja kahta edellistä verovuotta. Kolmen vuoden jakso alkaa sinä verovuotena, kun viranomainen on ensimmäisen kerran *myöntänyt* tukea yritykselle; merkitystä ei ole tuen maksatuspäivämäärällä. Koska de minimis -tuen määritelmä on ajassa liikkuva käsite, tilaa ”de minimis -kiintiöstä” voi vapautua vuosittain riippuen tuen myöntämisaikakohdasta.

Tuen kokonaismäärää tarkasteltaessa otetaan huomioon kaikki kansallisten, alueellisten tai paikallisten viranomaisten myöntämät julkiset tuet.

Esimerkki 3:

Viranomaisen harkitsee marraskuussa 2010 suoran avustuksen myöntämistä yritykselle, jonka vuotuinen tilikausi on 1.1.–31.12. Yrityksen oman ilmoituksen mukaan se on aikaisemmillä tilikausillaan saanut de minimis -tukea seuraavasti:

- 25.12.2008 myönnetty suora avustus 100 000 euroa, tuki maksettu 12.1.2009
- 25.12.2009 myönnetty suoraa tukea 100 000 euroa, tuki maksettu 12.1.2010

Kuinka paljon yritykselle voidaan myöntää de minimis -perustaista tukea joulukuussa 2010?

Vastaus:

Koska yritykselle on myönnetty tukea kahden edellisen verovuoden aikana de minimis -rajan sallima maksimimäärä 200 000 euroa, joulukuussa 2010 tukea ei ole mahdollista myöntää. De minimis -kiintiöstä vapautuu tilaa 1.1.2011 alkavalla tilikaudella, joten de minimis -tukea voidaan myöntää seuraavan kerran tammikuussa 2011 maksimissaan 100 000 euroa.

De minimis -tukea voidaan myöntää enintään 200 000 euroa yhdelle yritykselle kuluva ja kahden edellisen verovuoden aikana.

4.2 Tuen määrä ja muoto

Tuen ajallisen ulottuvuuden ohella tukiviranomaisen on pystyttävä laskemaan etukäteen tarkasti *tukitoimenpiteeseen sisältyvän tuen määrä*, jotta de minimis -asetuksen 200 000 euron raja-arvoa voidaan seurata. Tuen kokonaismäärää tarkasteltaessa otetaan huomioon kaikki kansallisten, alueellisten tai paikallisten viranomaisten myöntämät julkiset tuet. *Tuen muodolla*¹⁴ ei ole merkitystä: vaikka tyypillisin tukimuoto lienee suora rahasuoritus, on syytä huomata, että esimerkiksi markkinahintaa alempi hinnoittelu kuuluu tuen käsitteen piiriin. De minimis -asetusta sovelletaan vain ns. *läpinäkyviin* tuki-instrumentteihin. Tuki on läpinäkyvää, kun sille on mahdollista laskea tarkka tukimäärä tarvitsematta tehdä riskinarviointia. Läpinäkyviä tukimuotoja ovat esimerkiksi suorat avustukset sekä lainat ja takaukset tietyin edellytyksin. Sitä vastoin riskipääomailainaa tai pääomapanoksista koostuvaa tukea ei katsota lähtökohtaisesti läpinäkyväksi tueksi – ellei pääomapanoksen määrä jää alle de minimis -rajan – sillä tuen myöntämishetkellä ei voida luotettavasti arvioida, tuottaako sijoitus voittoa vai menetetäänkö se mahdollisesti kokonaan.

Miten tukimäärä erilaisten tukilajien tapauksessa sitten lasketaan? De minimis -kynnysarvoa laskettaessa tuen määrä ilmaistaan bruttolukuina (ennen veroja) eli niin sanottuina bruttoavustusekvivalentteina. Yksinkertaisimmillaan yhdessä erässä maksettavan avustuksen määrä on sama kuin tuen bruttomäärä. Jos tuki *sitä vastoin maksetaan useammassa erässä* tai se myönnetään *lainoina tai takauksina*, tuen määrä diskontataan myöntämishetken arvoonsa käyttäen hyväksi komission asettamaa viitekorkoa¹⁵. Sivulla 17 olevaan taulukoon on koottu tuen määrää laskelman pääsäännöt, joita seuraavassa käydään yksityiskohtaisemmin läpi.

14 Tämänkaltaisia vähemmän ilmeisiä valtiontuen muotoja ovat esimerkiksi alihinnoiteltu kiinteistön vuokra tai myyntihinta; ylihinnottelu muu kauppahinta; yksinoikeus infrastruktuuriin tai normaalista poikkeava infrastruktuuri; vapautus tai kevennys velvoitteista mm. jätevesimaksualueen; viranomaisten ostosioitumus; toimeksianto tai hankinta ilman kilpailuttamista.

15 Komissio julkaisee tiedon voimassaolevasta viitekorosta verkkosivullaan osoitteessa: http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/legislation/reference_rates.html

De minimis -tuen laskemisen pääsäännöt:

1. Suorat avustukset:

Tuen määrä on avustuksen määrä.

2. Lainat:

Tuen määrä on markkinakoron ja yrityksen maksaman koron erotus diskontattuna lainan myöntämishetkeen.

3. Takaukset:

- a. Takausohjelmat: tuen määräksi lasketaan $2/15$ (noin 13,3 %) takauksen kohteena olevasta lainapääomasta.
- b. Yksittäiset takaukset pk-yrityksille: tuen määrä lasketaan markkinahintaisen takausmaksun (ns. safe harbour -maksu) ja alennetun takausmaksun erotuksena.
- c. Yksittäiset takaukset suurille ja pk-yrityksille: tuen määrä lasketaan markkinahintaisen lainan ja takauksen avulla saadun lainan korkoerotuksena.

4. Pääomapanokset tai riskipääomasijoitukset:

lasketaan kokonaisuudessaan tueksi.

4.2.1 Lainoina myönnetyn de minimis -tuen tukimäärän laskenta

Jos viranomainen myöntää yritykselle lainaa markkinahintaa alhaisemalla korolla, markkinakoron ja yrityksen maksaman koron erotus muodostaa tuensaajalle korkotuen. Lainojen tukielementti lasketaan markkinakoron ja lainan todellisen koron välisenä erotuksena siten, että lainan vuotuiset maksuerät diskonttataan tuen myöntämishetken arvoonsa. Yksinkertaistetusti tämä tarkoittaa alla kuvattua laskutoimenpidettä, jossa summan ensimmäinen termi vastaa ensimmäisen vuoden tuen määrää nykyrahassa, toinen termi toisen vuoden tukielementtiä jne. Summa kokonaisuudessaan on siten yrityksen saaman korkohyödyn nykyarvo.

Tuen määrä =

$$\text{Lainamäärä} \times \frac{\text{Korkohyöty}}{(1 + \text{Diskonttokorko})} + \text{Lainamäärä} \times \frac{\text{Korkohyöty}}{(1 + \text{Diskonttokorko})^2} + \dots + \text{Lainamäärä} \times \frac{\text{Korkohyöty}}{(1 + \text{Diskonttokorko})^n}$$

Käytännössä lainan tukimäärä voidaan laskea vertaamalla yrityksen maksamaa korkoa markkinakorkoon tai jos sitä ei ole saatavilla komission verkkosivuillaan julkaisemaan viitekorkoon, joka on ollut voimassa lainan myöntämishetkellä. Jos markkinakorko on tiedossa (esim. hankkeessa, jossa yksityisiä rahoituslaitoksia mukana) sitä voidaan sellaisenaan hyödyntää tukimäärän laskennassa. Komission vertailukorkoon lisätään sitä vastoin yrityksen luottoluokituksista ja vakuuksista riippuva premio taulukon 1 mukaisesti¹⁶. Luottoluokituksen ei tarvitse olla virallisen kansainvälisen luottoluokittajan arvio, vaan se voi perustua kotimaisen lainanantajapankin omaan luokitukseen. Lähtökohtaisesti uusiin yrityksiin sovelletaan vähintään neljän prosentin riskipremiota.

¹⁶ Komission referenssikorko julkaistaan kuukausittain komission verkkosivuilla osoitteessa. http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/reference_rates.html

Ks. lisätietoja Komission viite- ja diskonttokorkojen määrittämisessä sovellettavan menetelmän tarkistamisesta EUVL C14 , 19.1.2008.

Taulukko 1.

Lainojen tukielementin määrittämisessä käytettävät luottokelpoisuusluokat ja vakuustaso

Yrityksen luottoluokitus	Vakuudet, tappio-osuus		
	Hyvät enintään 30 %	Tavanomaiset 31-59 %	Heikot yli 60 %
Erittäin hyvä (AAA-A)	60	75	100
Hyvä (BBB)	75	100	220
Tyydyttävä (BB)	100	220	400
Heikko (B)	220	400	650
Huono/ Yritys taloudellisissa vaikeuksissa (CCC tai huonompi)	400	650	1000

Esimerkki 4:

Viranomaisen harkitsee elokuussa 2010 miljoonan euron lainan myöntämistä yritykselle 0,5 prosentin kiinteällä korolla viiden vuoden ajaksi. Yrityksen tilikausi on kalenterivuosi, luottoluokitus tyydyttävä ja vakuustaso hyvä. Yritys lyhentää lainaa 200 000 euroa vuodessa ilman lyhennysvapaita vuosia.

Voiko lainan myöntää de minimis -säännön puitteissa, kun yritys on ilmoituksensa mukaan aiemmin jo saanut 140 000 euron arvosta de minimis -tukea?

Tukimäärän laskeminen:

1) Määritä viitekorko (referenssikorko+riskilisiä)

(oletus: markkinakorkoa ei tiedetä).

- a. Selvitä komission verkkosivuilta lainan myöntöhetkellä voimassaoleva Suomea koskeva **referenssikorko** 1,24 %.

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/reference_rates.html

- b. Kartoita yrityksen luottoluokitusta ja vakuustasoa vastaava **riskilisiä** (edellisen sivun taulukon perusteella). Esimerkkiyrityksen tapauksessa - luottoluokitus tyydyttävä, vakuustaso hyvä - viitekorkoon lisättävä preemio on 1%. Lainan markkinaehtoinen viitekorko on näin ollen 2,24% ja yrityksen lainasta saama korkohyöty siten 1,74% (2,24-0,5).

2) Laske lainan tukielementti diskontaamalla tuki myöntämishetken arvoonsa.

Diskonttokorkona käytetään komissioon vahvistamaa diskonttokorkoa, johon on lisätty 100 peruspistettä. Tuen määrän laskenta tapahtuu seuraavasti:

Vuosi	Tukielementin laskenta	Tukielementti yhteensä / euroa
1. vuosi	$(100\ 0000 * 0,0174) / 1,0224$	17 018,80 €
2. vuosi	$(800\ 000 * 0,0174) / 1,0224^2$	13 316,70 €
3. vuosi	$(600\ 000 * 0,0174) / 1,0224^3$	9 768,70 €
4. vuosi	$(400\ 000 * 0,0174) / 1,0224^4$	6 369,80 €
5. vuosi	$(200\ 000 * 0,0174) / 1,0224^5$	3 115,10 €
Lainatuki yhteensä		49 589,20 €
Aikaisempi de minimis -tuki		140 000,00 €

De minimis -tuki yhteensä

189 589,20 €

Vastaus:

Laskelmasta ilmenee, että yritykselle myönnetyn lainan yhteenlaskettu tukielementti on 49 589 euroa. Näin ollen vaikka yritys onkin saanut aiemmin de minimis -tukea, viranomaisen voi myöntää yritykselle kyseisen lainan, sillä 200 000 euron tukikatto ei ylity.

Jos lainaan sisältyy lyhennysvapaita jaksoja, ne tulee ottaa huomioon laskelmassa. De minimis -tuen seurannan näkökulmasta lyhennysvapaa jakso tarkoittaa käytännössä tukimäärän kasvamista. Yllämainitussa esimerkkitapauksessa yhden vuoden lyhennysvapaa lainajakso tarkoittaisi tukielementin kasvamista 57 731,8 euroon (ks. taulukon 2 laskelma alla).

Taulukko 2.

Lyhennysvapaan vuoden vaikutus tukimäärään

Vuosi	Tukielementin laskenta	Tukielementti yhteensä / euroa
1. vuosi	$(100\ 0000 * 0,0174) / 1,0224$	17 018,80 €
2. vuosi lyhennysvapaa	$(100\ 0000 * 0,0174) / 1,0224^2$	16 645,90 €
3. vuosi	$(750\ 000 * 0,0174) / 1,0224^3$	12 210,90 €
4. vuosi	$(500\ 000 * 0,0174) / 1,0224^4$	7 962,30 €
5. vuosi	$(250\ 000 * 0,0174) / 1,0224^5$	3 893,90 €

Lainatuki yhteensä

57 731,80 €

4.2.3 Takauksina myönnetyn de minimis -tuen määrän laskenta

Julkisen viranomaisen antama takaus liittyy tavallisesti lainajärjestelyyn, jossa edunsaajana on lainanottaja, jonka riskiä takaus pienentää. Käytännössä julkisen sektorin antaman lainatakauksen myötä lainanottaja saa lainalleen markkinahintaa alhaisemman koron tai mahdollisuuden antaa vähemmän vakuuksia. Takauksina myönnetyn de minimis -tuen tukimäärän laskemiseksi on olemassa kolme vaihtoehtoista tapaa, jotka esitellään seuraavassa lähemmin. Kaikkien laskutapojen hyödyntämisen edellytyksenä on, ettei laina saa olla täysin riskitön myöskään luotonantajalle – julkisen sektorin takaus saa kattaa enintään 80 prosenttia lainan kokonaismäärästä¹⁷.

Vaihtoehto 1:
takauksen tukielementin laskeminen ns. 13 prosentin laskusäännöllä (soveltuu takausohjelmiin, joista tuetaan suuria ja/tai pk-yrityksiä)¹⁸.

Takausjärjestelmien osalta tuen määrä voidaan laskea de minimis -asetuksessa esitetyn 13 prosentin laskusäännön perusteella.

Säännön mukaisesti tuen määrä saadaan laskettua seuraavalla tavalla miljoonan euron lainalle:

$$2/15 (= 13,3 \%) \times 1\,000\,000 \text{ EUR} = 133\,333 \text{ euroa}$$

Tällä laskukaavalla lasketut tukitoimenpiteet voivat kohdistua sekä suuriin että pk-yrityksiin. Jotta 200 000 euron de minimis-raja ei ylity, lainan taattu osuus voi olla enintään 1,5 miljoonaa euroa. Koska takaus saa kattaa enintään 80 prosenttia lainasta, lainan kokonaismäärä on oltava tällöin vähintään 1,875 miljoonaa euroa. Maantiekuljetuksen alalla toimivilla yrityksillä takaus voi, matalampaa 100 000 euron de minimis-rajaa vastaavasti, kattaa enintään 750 000 euroa lainapäätösmäärästä (lainan kokonaismäärä vähintään 0,9375 miljoonaa euroa).

Vaihtoehto 2:
takauksen tukielementin laskeminen komission takausmaksutaulukon avulla (soveltuu pk-yrityksille myönnetyn takauksen tukimäärän laskentaan).

Yksittäiselle pk-yritykselle myönnetyn takauksen tukielementti voidaan laskea puolestaan helpotetusti komission julkaisemaa takausmaksutaulukkoa hyödyntäen (ks. liite 1). Taulukossa on esitetty yritysten luottoluokitusten mukaisesti pienimmät mahdolliset takausmaksut (ns. safe harbour -maksut), jotka eivät sisällä valtiontukea eli ovat täysin markkinaehtoisia. Luottoluokituksen puuttuessa toimintaansa aloittaviin yrityksiin sovelletaan vähintään 3,8 prosentin vuosimaksua¹⁹. Käytännössä taulukon lukuja voidaankin käyttää viitearvoina takauksen tukielementtiä laskettaessa, kun takausmaksu sisältää valtiontukea ja on esitettyjä lukuja pienempi. Tuen määrä lasketaan tällöin taulukossa esitetyn maksun ja yritykseltä perittävän maksun erotuksena. Jos takaus kestää yli vuoden, vuosittaiset erotukset diskontataan takauksen myöntämishetken arvoonsa (ks. lähemmin esimerkki 5).

Vaihtoehto 3:
takauksen tukielementin laskeminen korkoerotuksena (soveltuu pk- ja suuryrityksille myönnetyn takauksen tukimäärän laskentaan).

Yksittäisen takauksen osalta tuen määrä voidaan laskea myös takauksen markkinahinnan ja siitä tosiasiallisesti maksetun hinnan erotuksena. Jos vastaavaa takausta ei ole markkinoilta saatavissa, tukiosuus voidaan laskea samojen periaatteiden mukaan kuin edellä esimerkin 4 lainan tukilaskelmissa. Tässä tapauksessa julkisen tuen osuus muodostuu siitä korkoedusta, jonka lainanottaja on saanut takauksen avulla (vähennettynä mahdollisilla takausmaksuilla). Jos markkina-korkoa ei voida arvioida, tukielementin laskennassa voidaan edelleen hyödyntää komission verkkosivuillaan julkaisemaa viitekorkoa, johon on lisätty taulukossa 1 esitetty riskilisiä yrityksen luottokelpoisuuden mukaan. Yli vuoden mittaisten takausten tukielementti saadaan laske-malla yhteen vuotuisten tukimäärien nykyarvo koko laina-ajalta.

¹⁷ Ks. lisätietoja Komission tiedonanto EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta valtiontukiin takauksina. EUVL 20.6.2008 C155. Jos takaus kattaa yli 80 prosenttia, tukea ei voida myöntää de minimis -asetuksen mukaisena tukena, vaan se tulee ilmoittaa komissiolle. Käytännössä komissio hyväksyy tätä suuremman takausosuuden vain poikkeuksellisissa, esim. SGEI-päätöksen 842/2005 mukaisissa tapauksissa.

¹⁸ Ks. de minimis -asetus (1998/2006), 2 artikla, 4 kohta d alakohda.

¹⁹ Ks. komission takautiedonannon osio 3.3: tämä maksu ei kuitenkaan voi olla pienempi kuin maksu, jota sovellettaisiin ko. yrityksen emoyhtiöön.

Esimerkki 5.

Tukiviranomainen suunnittelee takaavansa pienyrityksen investointilainan, jonka suuruus on 1 000 000 euroa. Takausmaksu on 0,8 prosenttia ja takaus kattaa 80 prosenttia lainamäärästä. Laina-aika on 5 vuotta.

Miten takaukseen sisältyvä tukimäärä lasketaan, jos kyse on

- 1) yksittäisestä takauksesta vastaperustetulle pienyritykselle
- 2) takausohjelman puitteissa myönnetystä takauksesta pienyritykselle

1) Jos kyse on yksittäisestä tuesta pienyritykselle, takauksen tukielementti lasketaan komission takausmaksutaulukkoa (liite 1) hyödyntäen seuraavasti:

a. **Selvitä takauksen viitemaksu:** komission määrittämä markkinaehtoinen takausmaksu vastaperustetulle yritykselle on 3,8 prosenttia, joten yrityksen alemman takausmaksun muodossa saama etu on 3,0 prosenttia vuodessa.

b. **Laske tukielementti:** diskontataan näin saatu vuosittainen vajoaus takausmaksussa tuen myöntämishetken mukaiseen arvoon hyödyntäen diskonttokorkona komission voimassaolevaa viitekorkoa (johon on lisätty 100 peruspisteen marginaali):

Vuosi	Tukielementin laskenta	Tukielementti yhteensä / euroa
1. vuosi	$(1\,000\,000 \cdot 0,03) / 1,0224$	29 342,70 €
2. vuosi	$(800\,000 \cdot 0,03) / 1,0224^2$	22 959,90 €
3. vuosi	$(600\,000 \cdot 0,03) / 1,0224^3$	16 842,60 €
4. vuosi	$(400\,000 \cdot 0,03) / 1,0224^4$	10 982,40 €
5. vuosi	$(200\,000 \cdot 0,03) / 1,0224^5$	5 370,90 €
Tuki yhteensä		85 498,50 €

Takauksen tukielementti on näin ollen 85 498,50 euroa.

2) Jos takaus on myönnetty takausohjelman osana, tuen määrä olisi ollut mahdollista laskea myös 13 prosentin säännöllä ($13,3\% \times 1\,000\,000 = 133\,000$ euroa) ja tuen määräksi olisi saatu näin 133 000 euroa. Käytännössä tukiviranomainen voi valita tilanteeseen parhaiten sopivan laskutavan.

4.2.4 Pääomapanoksina myönnetyn de minimis -tuen laskenta

Pääomapanokset ja riskipääomasijoitukset lasketaan kokonaisuudessaan de minimis -tueksi, sillä niihin sisältyvää tukielementtiä ei ole mahdollista laskea etukäteen samalla tavoin kuin edellä lainojen ja takausten kohdalla, tekemättä tarkkaa riskinarviointia. Tämän takia riskipääomasijoitukset katsotaan de minimis -tueksi kokonaisuudessaan. Jos viranomainen kohdistaa yritykseen esimerkiksi 200 000 euron suuruisen pääomasijoituksen, yritykselle voidaan seuraavan kerran myöntää de minimis-säännön mukaista tukea vasta kolmantena myöntämispäivää seuraavana verovuonna.

Takauksina myönnetyn de minimis -tuen tukimäärän laskemiseksi on olemassa kolme vaihtoehtoista tapaa.

5 Miten de minimis -tukea käytännössä myönnetään?

De minimis -tuen myöntäminen edellyttää tukiviranomaiselta ennen tukipäätöksen tekemistä sekä sen jälkeen seuraavien seurantamenetelyjen noudattamista:

1. **Viranomaisen on ennen tuen myöntämistä selvitettävä, onko yritys saanut muuta de minimis -tukea kuluvan tai kahden aikaisemman verovuoden aikana.** Selvitys on pyydettävä tuenhakijalta kirjallisessa tai sähköisessä muodossa. Tuen kokonaismäärää tarkasteltaessa huomioidaan kaikki yrityksen saama julkinen de minimis -tuki (ml. kuntien ja ELY-keskusten ja TE-toimistojen myöntämät tuet sekä EU-rahoitus).

Uutta de minimis -tukea voidaan myöntää vasta, kun tämä selvitys on tehty. Jos tukiviranomainen selvityksen jälkeen huomaa, että 200 000 euron enimmäisraja ylittyy uuden tukipäätöksen myötä, tukea ei voida myöntää de minimis -asetuksen mukaisesti. Jos tuen määrää ei voida vähentää jäljellä olevaa de minimis -kiintiötä vastaavaksi, tukiviranomainen voi vaihtoehtoisesti tutkia, voiko tuen myöntää ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisesti tai ilmoitusmenettelyssä (ks. kuvio 1 edellä). Jos yritys saa samoihin kustannuksiin myös muuta kuin de minimis -tukea, on varmistuttava, ettei de minimis -tuen myöntäminen johda tälle muulle tuelle asetetun enimmäistukitason ylittymiseen.

Tukea saavan yrityksen on syytä varmistaa, että viranomaisten myöntämä tuki on unionin valtioneuvoston sääntöjen mukaista.

2. **De minimis -tukea koskeva päätös²⁰ tehdään aina yrityskohtaisesti.** Tukipäätöksessä/asiakirjassa (esim. vuokrasopimus) yritykselle on ilmoitettava kirjallisesti, että

- a. kyse on de minimis -tuesta
- b. myönnettävän tuen määrä (joka on laskettu edellä esitettyjen periaatteiden mukaan)
- c. mainittava de minimis -asetuksen täydellinen nimi sekä viitattava virallisen lehden numeroon, jossa asetus on julkaistu. Viittaus voi olla esimerkiksi seuraavanlainen:

"Tuki, joka on määrältään X euroa, myönnetään vähämerkityksisenä eli ns. de minimis -tukena. Tuen myöntämisessä noudatetaan Komission asetusta (EY) N:o 1998/2006, annettu 15 päivänä joulukuuta 2006, perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen. (Julkaistu EUVL nro L 379, 28.12.2006.)"

3. Tukipäätöksen jälkeen de minimis -tukea myöntäneen viranomaisen on **koottava yhteen, tallennettava ja säilytettävä kaikki de minimis -asetuksen soveltamista koskevat tiedot ja asiakirjat** kymmenen vuoden ajalta tuen myöntämispäivästä. Säilytettävien asiakirjojen tulee sisältää kaikki tiedot sen osoittamiseksi, että de minimis -asetuksen vaatimuksia on noudatettu.

5.1 De minimis -tuen seuranta ja tukea saaneiden yritysten kilpailijoiden oikeusturva

Suomessa ei ole toistaiseksi käytössä keskitettyä de minimis -tukien seurantajärjestelmää, vaan tuen saajan vastuulla on kysyttäessä ilmoittaa edellä kuvatulla tavalla tukea myöntäville viranomaisille, kuinka paljon aikaisempaa de minimis -tukea on myönnetty. Jos tuki-viranomainen myöntää tukea tietoisesti tai tahattomasti vastoin de minimis -säännön periaatteita (tuen määrää ei ole tarkistettu, tuki ylittää sallitun rajan, tuen saajalle ei ilmoiteta de minimis -tuen mää-

rää jne.), kyseessä on lähtökohtaisesti laitton tuki. Jos komissio epäilee tämänkaltaista de minimis -tukeen liittyvää väärinkäytöstä, sillä on oikeus saada käytettäväkseen kaikki tukipäätökseen liittyvät asiakirjat kymmenen vuoden säilytysajan puitteissa. Käytännössä komissio ottaa yhteyttä työ- ja elinkeinoministeriöön, joka valtioneuvastossa koordinoivana viranomaisena toimittaa tiedustelun edelleen tuen myöntäjälle.

Myös tukea saaneiden yritysten kilpailijoilla on oikeus kannella olettamasta laittomasta tuesta Euroopan komissiolle tai viedä asia kansallisen tuomioistuimen tutkittavaksi. Vaikka kansallisilla tuomioistuimilla ei ole toimivaltaa arvioida tukien yhteismarkkinoille soveltuvuutta, niiden tulee kuitenkin varmistaa tukien ilmoitusmenettelyn oikeellisuus. Jos ilmoitusmenettely on laiminlyöty, komission tai kansallisen tuomioistuimen on pääsääntöisesti määrättävä laitton tuki takaisinperittäväksi korkoineen. Jos komissio jälkikäteen hyväksyy laittomasti myönnetyn tuen, tuen saaja on velvollinen maksamaan korkoa sääntöjenvastaisuuden ajalta. Komission toimivaltuuksiin takaisinperintätapauksissa sovelletaan kymmenen vuoden takaisinperintäaika. Yritykselle voi syntyä myös oikeus vahingonkorvaukseen kilpailijan saaman laittoman tuen seurauksena. Komission toimivaltuuksiin takaisinperintätapauksissa sovelletaan kymmenen vuoden takaisinperintäaika.

Tukea saavan yrityksen on syytä varmistaa, että viranomaisten myöntämä tuki on unionin valtioneuvoston sääntöjen mukaista. Laittomasti myönnetty tuki ei pääsäännön mukaan oikeuta vahingonkorvaukseen, koska yritysten on koosta riippumatta oltava tietoisia valtioneuvoston sääntöjen velvoitteista. Laitton tuki voi myös siirtyä uudelle omistajalle yrityskaupan seurauksena²¹.

²⁰ Jos hanke toteutuu suunniteltua pienempänä ja de minimis -tukea maksetaan aiottua vähemmän, tuen myöntävä viranomainen voi tehdä yritykselle de minimis -tukea koskevan muutospäätöksen. Näin yritys tietää myöhemmin kysyttäessä ilmoittaa tukiviranomaiselle oikein saamansa de minimis -tuen määrän.

²¹ Tuki peritään takaisin lähtökohtaisesti yritykseltä, joka on tosiasiallisesti hyötynyt tuesta. Ks. lähemmin komission tiedonanto (2007/C272/05), kohdat 32-35.

5.2 De minimis -tuen kasautuminen

Yrityskohtainen kasautumissääntö:

De minimis -tuet ovat yrityskohtaisia ja ne kasautuvat vain toisten de minimis -tukien kanssa. Jos viranomais on edellä kuvattuja menettelyjä noudattaen varmistanut, ettei tukien kokonaismäärä ylitä 200 000 euroa, on tuen myöntäminen mahdollista. Jos tukien yhteismäärä ylittää 200 000 euroa, ei tukea voida myöntää ”de minimiksenä” edes siltä osin kuin tuki ei ylitä enimmäismäärää²².

Hankekohtainen kasautumissääntö:

Komission hyväksymien tukiohjelmien ja ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisesti myönnettyt tuet eivät vaikuta 200 000 euron de minimis -kiintiöön. Sitä vastoin de minimis -tukea ei voida myöntää samoihin tukikelpoihin kustannuksiin, jos se johtaa komission päätöksessä tai ryhmäpoikkeusasetuksessa määriteltyjen hankekohtaisten enimmäistukitasojen ylittämiseen. Usein yrityksellä on kuitenkin käynnissä useita hankkeita, joten tuki-intensiteetin täytyminen yhden hankkeen saralla ei estä de minimis -tuen myöntämistä toisen hankkeen kustannuksiin.

Esimerkki 6.

Yrityksellä on käynnissä kaksi miljoonan euron hanketta. Hankkeiden ryhmäpoikkeusasetuksessa määritelty enimmäistukitaso on 30%, ja niihin on saatu julkista rahoitusta ELY-keskukselta seuraavasti:

	Hanke 1	Hanke 2
Sallittu enimmäistukitaso (tukimäärä per hankkeen tukikelpoiset kustannukset)	30 %	30%
Hankkeen koko	1 MEUR	1 MEUR
Julkinen hankerahoitus (ELY-keskus)	0,3 MEUR	0
Hankkeen tuki-intensiteetti	30 %	0
Yritykselle myönnetty de minimis -tuki	0	

Voiko yritykselle myöntää de minimis -tukea, kun yritys ilmoittaa, ettei se ole saanut lainkaan de minimis -tukea kolmen vuoden ajanjaksolla?

Vastaus:

Hanketasolla myönnetty julkinen tuki ei vaikuta de minimis -kiintiöön, eli yritykselle voidaan edelleen myöntää 200 000 euroa de minimis -pohjaista tukea, jos se ei johda hankekohtaisen enimmäisintensiteetin ylittämiseen. Hankkeen 1 osalta tukikiintiö on jo täynnä, eli tähän projektiin de minimis -tukea ei voida enää myöntää. Sitä vastoin de minimis -tukea voidaan myöntää esimerkiksi hankkeeseen 2 tai yrityksen muuhun toimintaan.

5.3 EU:n rakennerahastovarot ja de minimis -tuki

Jos EU:n rakennerahastovaroja kanavoidaan kansallisen rahoitusosuuden kanssa yritysten toteuttamiin hankkeisiin, jotka täyttävät valtiontuen kriteerit, tulee myös kokonaisrahoituksen noudattaa EU:n valtiontukisääntöjä²³. Esimerkiksi de minimis -tukea myönnettäessä huomioidaan kolmen verovuoden aikana saatu julkisen tuen osuus ja noudatetaan edellä esiteltyjä de minimis -tukeen liittyviä sääntöjä ja menettelytapoja.

Koska rakennerahastovaroista myönnetään tukea usein yrityksille välittäjäorganisaatioiden välityksellä, tukipäätöksen tekevän viranomaisen vastuulla on selvittää, miten tuki jakautuu välittäjäorganisaation ja tukea saavien muiden yritysten kesken. Vastaavasti myös tuen seurantavelvoite – tukimäärän ilmoittaminen tuensaajalle ja asiakirjojen tallennusvelvollisuus – on tukea myöntävällä taholla.

Kaikissa tilanteissa rakennerahastoista myönnetty julkinen tuki ei kuitenkaan välttämättä kanavoidu eteenpäin. Tällainen tilanne voi olla kyseessä esimerkiksi silloin, kun tukea myönnetään vain yleiseen hankevalmisteluun tai hankkeen koordinoitua koskeviin kustannuksiin. Tällöin myönnettyä tukea arvioidaan de minimis -näkökulmasta vain välittäjäorganisaation tasolla.

²² Jos yritys on esimerkiksi saanut viime vuonna tukea 150 000 euroa ja sille myönnetään tänä vuonna tukea 100 000 euroa, kohdistuu takaisinperintävelvollisuus koko 100 000 euron tukeen, ei sallittu enimmäismäärän ylittävään osaan.

²³ Neuvoston asetus (1083/2006), 54 artikla. Tukea myöntävän viranomaisen on aina arvioitava tapauskohtaisesti, onko kyse valtiontukisääntöjen kattamasta toimenpiteestä.

6 Vaihtoehtoiset tavat myöntää valtiontukea: ryhmäpoikkeus ja ennakoilmoitusmenettely

Jos viranomaisen valmistelemaa tukitoimenpidettä ei voida myöntää de minimis -asetuksen puitteissa (de minimis -tukikiintiö ei riitä, toimenpide ei kuulu asetuksen soveltamisalaan), tuki tulee ilmoittaa komissiolle tai myöntää ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisessa menettelyssä (ks. kuvio 1).

Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen (800/2008) perusteella ennakoilmoitusvelvollisuudesta vapautettuja tukitoimia ovat:

- pk-yritysten hyväksi myönnetty tuki
- tutkimus- ja innovaatiotoiminnan tuki
- aluekehitystuki
- koulutustuki
- työllisyystuki
- riskipääoman muodossa myönnettävä tuki
- ympäristönsuojelutuki sekä
- yrittäjyyttä edistävä tuki.

Jos suunniteltu tukitoimenpide lukeutuu joihinkin näistä ryhmistä sekä täyttää ryhmäpoikkeusasetuksessa määritellyt periaatteet, tuki viranomaisen on raportoitava komissiolle jälkikäteen (20 työpäivän kuluessa) tuen käyttöönottamisesta. Jos tuki taas ei täytä ryhmäpoikkeusasetuksen edellytyksiä, tulee tuki ilmoittaa ennalta komissiolle EU:sta tehdyn sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

Sekä ennakoilmoitus että ryhmäpoikkeusasetuksen mukainen jälkikäteen ilmoitus toimitetaan komissiolle internetin välityksellä (ns. SANI-järjestelmässä) sähköisellä vakiomuotoisella lomakkeella.

Suomessa järjestelmän hallinnoinnista sekä ilmoitusprosessin ohjeistuksesta vastaa työ- ja elinkeinoministeriön kilpailupolitiikkaryhmä²⁴, johon tukitoimenpidettä suunnittelevan viranomaisen on syytä olla yhteydessä hyvissä ajoin ennen tuen myöntämistä. Lisäksi viranomaisen tulee varautua siihen, että ennakoilmoitettujen tukitoimenpiteiden käsittely kestää komissiossa tavallisesti 5–6 kuukautta, joskin tietyille tukityypeille – komission suuntaviivoihin tai vakiintuneeseen ratkaisukäytäntöön perustuvat toimenpiteet – voidaan saada hyväksyntä myös nopeammin²⁵.

24 Ks. myös Valtioneuvoston asetus valtiontukien ilmoittamisessa komissiolle noudatettavista menettelyistä (89/2011) sekä Laki eräiden valtiontukea koskevien euroopan yhteisöjen säännösten soveltamisesta (300/2001).

25 Lisätietoja työ- ja elinkeinoministeriöstä sekä komission tiedonannosta Yksinkertaistetusta menettelystä tietyn tyyppisten valtiontukien käsittelemiseksi. EUVL C 136, 16.6.2009.

Valtiontuki-ilmoitus toimitetaan komissiolle työ- ja elinkeinoministeriön hallinnoiman sähköisen järjestelmän välityksellä vakiomuotoisella lomakkeella

Markkinaehtoiset takausmaksut²⁶ (safe harbour -maksut) pk-yritysten takausten tukielementin laskentaan

Luottoluokitus	Standard & Poor's	Fitch	Moody's	Vuosittainen safe harbour -maksu
Korkein taso	AAA	AAA	Aaa	0,4 %
Erittäin vahva maksukyky	AA + AA AA -	AA + AA AA-	Aa 1 Aa 2 Aa 3	0,4 %
Vahva maksukyky	A + A A -	A + A A -	A 1 A 2 A 3	0,55 %
Riittävä maksukyky	BBB + BBB BBB	BBB + BBB - BBB	Baa Baa 2 Baa 3	0,8 %
Maksukyky on altis epäsuotuisille olosuhteille	BB + BB	BB + BB	Ba 1 Ba 2	2,0 %
	BB - B +	BB - B +	Ba 3 B 1	3,8 %
Maksukyky todennäköisesti heikkenee epäsuotuisista olosuhteista	B B -	B B -	B 2 B 3	6,3 %
Maksukyky riippuu jatkuvista suotuisista olosuhteista	CCC + CCC CCC - CC	CCC + CCC CCC - CC C	Caa 1 Caa 2 Caa 3	Safe harbour - vuosimaksua ei voida myöntää
Maksukyvytön tai lähes maksukyvytön	SD D	DDD DD D	Ca C	Safe harbour - vuosimaksua ei voida myöntää

26 Ks. taulukko Euroopan unionin virallisessa lehdessä C244, 25.9.2008.

Esimerkkejä de minimis -asetukseen perustuvista tukiohjelmista Suomessa²⁷

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

Finnvera (tuotteet, joihin voi sisältyä de minimis -tukea)

Laki valtion erityisrahoitusyhtiöstä (443/1998) ja laki valtion erityisrahoitusyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta (445/1998)

- pienlaina, naisyrittäjälaina, pientakausta
- kansainvälistymislaina, kansainvälistymistakausta
- käyttöpääomalaina
- lainat suurille yrityksille
- yrittäjälaina tietyissä tilanteissa
- Finnvera- takaus: Luotolle, luotolliselle tilille, pankkitakauksille jne.
- suhdannelaina ja -takausta
- ympäristötakausta

Keksintösäätiö

Tuki innovatiivisen tuotteen tai palvelun kehittämiseen ja kaupallistamiseen.

Tekes

Valtioneuvoston asetus tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoituksesta (298/2008)

- de minimis -tuki yrityksille
- nuoren innovatiivisen yrityksen rahoituksen esivaihe (suora avustus).

Muut de minimis -tukea sisältävät yritystuet

- yrityksen kehittämisavustus²⁸ (Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi 1336/2006)
- alueellinen kuljetustuki (valtioneuvoston asetus alueellisesta kuljetustuesta 21/2009)²⁹
- starttiraha (Julkisesta työvoimapaalvelusta annettu laki 1295/2002, 5§)
- palkkatuki (Julkisesta työvoimapaalvelusta annettu laki 1295/2001, 1a§)

Valtiovarainministeriön hallinnonala

- metsävähennys (tuloverolaki 55§, 43c§)
- laki makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverosta (1127/2010): pienimuotoisen makeisten, virvoitusjuomien ja jäätelön tuotannon verokohtelu.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

- yritysten investointituki (maatilat ja alle 10 htv:n yritykset)
- yritysten käynnistystuki (kuten edellä)
- yritysten kehittämistuki (kuten edellä)
- koulutushankkeiden tuki (viljelijät, yritykset ja muut kehittäjät)
- koordinointihankkeisiin liittyvä tuki (kuten edellä)
- kehittämishankkeisiin liittyvä tuki (kuten edellä)

Ulkoasiainministeriön hallinnonala

Valtionavustuslaki (688/2001)

- pk-yritysten hankevalmistelu
- Finnpartnership -liikekumppanuusohjelma

²⁷ Listaus ei ole tyhjentävä eikä se sisällä esimerkiksi kuntien tai kuntayhtymien tukia.

²⁸ Sisältää useita alatukimuotoja: Avustuksen myöntäminen ensimmäisen työntekijän palkkamenoihin; Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustus; Avustuksen myöntäminen kyläkaupan investointiin; Pienen yrityksen palkka- ja muut toimitamannot; Tutkimus- ja kehittämistoimenpiteiden valmistelurahoitus; Muut kehittämistoimenpiteet Yrityksen kehittämisavustus investointeihin (mikroyritysten avustus III-tukialueella.

²⁹ Myönnetään de minimis -tukena seuraavissa tapauksissa: 1) Pohjois-Savon maakunnan, Saarijärven-Viitasaaren seutukunnan, Kaustisen seutukunnan ja entisen Ullavan kunnan alueelta lähtevät kuljetukset. 2) Maataloustuotteiden ensiasteen jalosteiden, eli EY:n perustamissopimuksen liitteen I mukaisten maataloustuotteiden ensiasteen jalosteiden kuljetustuki 3) Saaristokuljetusten tuki.

Oppaassa käytettyjä käsitteitä

Bruttoavustusekvivalentti (BAE) =

Jos de minimis -tuki myönnetään muussa muodossa kuin avustuksena, tuen määrä (arvo) myöntämishetkellä ilmaistaan usein ns. bruttoavustusekvivalenttina. Tällä tarkoitetaan tukitasoa, jossa tuen diskontattu arvo ilmaistaan prosenttiosuutena tukikelpoisista kustannuksista.

De minimis (eli ns. vähämerkityksinen tuki) =

Tuki, jonka kokonaismäärä jää alle 200 000 euroa kolmen verovuoden aikana. Komissio on määritellyt, että näin pienet tuet eivät vaikuta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan eivätkä vääristä tai uhkaa vääristää kilpailua. Tämän takia de minimis -tuista ei tarvitse ilmoittaa ennakkoon komissiolle (ks. ilmoitusmenettely). Kaikki julkisen sektorin myöntämät tuet (ELYt, kuntayhtymät, ym.) huomioidaan tuen kokonaismäärää tarkasteltaessa.

Ilmoitusmenettely =

Komission suorittama valtiontukien valvonta perustuu (SEUT 108 artikla 3 kohta) ns. ilmoitusmenettelyyn, jonka mukaisesti jäsenvaltioiden on pääsääntöisesti ilmoitettava komissiolle tukisuunnitelmistaan ennen tuen myöntämistä. Tukea ei saa panna täytäntöön ennen kuin komissio on hyväksynyt valtiontuen. Tukien ilmoittaminen tapahtuu käytännössä sähköisesti työ- ja elinkeinoministeriön hallinnoiman ilmoitusjärjestelmän välityksellä. Vähämerkityksinen de minimi -tuki on yksi poikkeus komissiolle tehtävästä ilmoitusvelvollisuudesta.

Julkiset (valtion) varat =

Täyttääkseen EU-oikeuden valtiontuen kriteerin (SEUT 107 artikla 1 kohdan) tuen tulee olla peräisin ”valtion varoista.” Valtion varoiksi katsotaan lähtökohtaiseksi julkisen sektorin eli valtion, kunnan, kuntayhtymän tai minkä tahansa muun julkisen tahon yritykselle myöntämä tai siitä johtuva tuki.

Läpinäkyvä tuki =

De minimis -sääntö soveltuu ainoastaan läpinäkyvään tukeen. Tämä tarkoittaa, että tuen määrä tulee olla etukäteen laskettavissa siten, ettei riskinarviota tarvitse tehdä. Esimerkiksi lainoina myönnettävää tukea pidetään läpinäkyvänä, kun tuen määrä on laskettu tuen myöntämishetkellä voimassaolevan markkinakoron perusteella. Sitä vastoin pääomapanoksina tai riskipääomasijoituksina myönnetty tuki katsotaan läpinäkyväksi ainoastaan, jos sijoituksena / panoksena myönnetyn tuen kokonaismäärä on enintään 200 000 euroa per yritys.

Pk-yritys =

Yritys, jonka palveluksessa on vähemmän kuin 250 työntekijää ja jonka vuosiliikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma on enintään 43 miljoonaa euroa. Yritystä, jonka pääomasta tai äänimäärästä vähintään 25 prosenttia on yhden tai useamman yksin tai yhdessä toimivan julkisyhteisön tai -laitoksen hallinnassa ei pidetä pk-yrityksenä.

Referenssikorko =

Komission määrittämä pohjakorko, jota käytetään tuen määrän laskennassa (lainat ja takaukset) sekä markkinaehtoisuuden määrittämisessä. Referenssikorko perustuu pankkien väliseen 12 kuukauden antolainauskorkoon, johon lisätään 60–1 000 peruspisteen marginaali lainanottajan luottokelpoisuuden ja vakuuksien mukaan. Tuen määrää laskettaessa diskonttokorkona käytetään referenssikorkoa, johon on lisätty 100 peruspistettä. Komissio julkaisee Suomea koskevan pohjakoron kuukausittain verkkosivullaan. Referenssikorkoa ei ole pakko hyödyntää lainan markkinaehtoisuuden referenssinä, jos markkinaehtoisuus voidaan osoittaa muuten.

Ryhmäpoikkeusmenettely =

Ns. yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa (800/2008) on vahvistettu edellytykset, joiden nojalla tietyt tukimuodot on vapautettu komissiolle tehtävästä ennakoilmoitusvelvollisuudesta. Ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisista tuista tulee tehdä jälkikäteisilmoitus komissiolle 20 työpäivän kuluessa tuen myöntämisestä. Ilmoitus tehdään työ- ja elinkeinoministeriön välityksellä.

Safe harbour -maksu =

Pk-yrityksille myönnettävien takausten markkinaehtoisuutta kuvaava viitemaksu. Jos takauksen myöntäjä perii takauksesta vähintään komission määrittämän safe harbour -taulukon (ks. oppaan liite 1) mukaisen takausmaksun, kyse ei ole lainkaan valtion tuesta. Taulukon mukaisia maksuja voidaan myös hyödyntää viitearvoina tuen määrää laskettaessa (diskonttaamalla markkinahinnan ja perityn erotukset nykyhetkeen). Safe harbour -maksuja ei ole pakko hyödyntää, jos takauksen markkinaehtoisuus voidaan muuten osoittaa.

Selektiivisyys =

Tukitoimenpide on valikoiva eli selektiivinen, jos se koskee tiettyä yritystä, tuotannonalaa tai aluetta. Tukea pidetään valikoivana, jos viranomaisella on tuen myöntämistä koskevaa harkintavaltaa. Tuen valikoivuus on yksi valtiontuen (SEUT 107 artikla 1 kohta) kriteeri.

Suuryritys =

Yritys, jonka palveluksessa on yli 250 työntekijää ja jonka vuosiliiketoiminta on vähintään 50 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma vähintään 43 MEUR.

Taloudellinen toiminta =

Toimintaa, jossa on kyse tavaroiden ja palveluiden tarjoamisesta tietyillä markkinoilla. Kaikki taloudellisen toiminnan julkinen rahoittaminen kuuluu EU:n valtiontukisääntöjen (SEUT 107 artiklan 1 kohdan) ja de minimis -asetuksen (1998/2006) soveltamisalaan, jos kaikki muut valtiontuen tunnusmerkit täyttyvät (tuki on selektiivinen, peräisin julkisista varoista ja vaikuttaa tai uhkaa vaikuttaa EU:n jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja kilpailuun).

Tukielementti =

Tuen määrä, joka ilmaistaan ennen veroja tai muita maksuja. Jos tuki myönnetään lainoina, tukielementti lasketaan markkinahintaisen lainan ja tuetun lainan korkoerotuksena (diskonttaamalla vuosittainen korkoerotus nykyhetkeen). Vastaavasti takausten kohdalla tuen määrä määritetään puolestaan lähtökohtaisesti markkinahintaisen takausmaksun ja perityn takausmaksun erotuksena.

Tuki-intensiteetti =

Tukitaso eli tuen määrä suhteutettuna hankkeen tukikelpoiseen kustannuksiin. Komissio on laatinut sallituista tukitoimenpiteistä monipuolisen säännösten (suuntaviivat, tiedonannot, asetukset, komission päätökset), joissa on määritetty suurimmat sallitut hankekohtaiset enimmäistukitasot tietyllä toimialalla / alueella. Jos de minimis -tukea myönnetään hankkeeseen, johon myönnetään tukea myös komission suuntaviivojen tai päätöksen nojalla, tuen määrä ei saa ylittää komission suuntaviivoissa / päätöksessä määrittämää tukitasoa.

Vaikeuksissa oleva yritys =

Vaikeuksissa olevalle yritykselle ei ole olemassa EU-tason määritelmää. Komission tiedonannossa (2004/C244/02) on kuitenkin tuotu esiin tunnusmerkkejä, joiden perusteella komissio katsoo kyseessä olevan vaikeuksissa oleva yritys³⁰. Tätä määritelmää sovelletaan myönnettäessä tukea de minimis -asetuksen perusteella. Vaikeuksissa olevaksi yritykseksi katsotaan yritys sen koosta riippumatta seuraavissa erityisolosuhteissa:

- a) jos kyse on yhtiöstä, joka on menettänyt yli puolet merkitystä pääomastaan ja yli neljännes pääomasta on menetetty viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana tai
- b) jos kyse on yhtiöstä, joka on menettänyt yli puolet kirjanpidon mukaisista omista varoistaan ja yli neljännes varoista on menetetty viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana tai
- c) jos se yhtiömuodosta riippumatta täyttää kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut edellytykset yhtiön asettamiselle yleistäytäntöönpanomenettelyyn maksukyvyttömyyden vuoksi.

Yritys =

EU-oikeuden vakiintuneen käytännön mukaisesti yrityksiksi katsotaan kaikki toimijat, jotka harjoittavat taloudellista toimintaa. Taloudellisella toiminnalla tarkoitetaan puolestaan tavaroiden ja palveluiden myymistä tietyillä markkinoilla. Merkitystä ei siten ole organisaation oikeudellisella asemalla (yksityis- vai julkisoikeudellinen) tai sillä

³⁰ Suuntaviivojen ns. yleismääritelmän mukaan kyse on vaikeuksissa olevasta yrityksestä, jos yritys ei pysty omilla taikka omistajilla/osakkailta/luotonantajilta saamalla varoilla pysäyttämään tappiollista kehitystä, joka johtaa lähes varmasti yrityksen toiminnan loppumiseen lyhyellä tai keskipitkällä aikavälillä.

tavoitteleeko organisaatio voittoa vai ei. Esimerkiksi kolmannen sektorin järjestöjen, tutkimusorganisaatioiden tai voittoa tavoittelemattomien innovaatioiden välittäjien (esim. teknologiakeskukset, yrityshautomot, kauppakamarit) toiminta voi kuulua näin ollen EU:n valtiontukisääntöjen soveltamisalaan.

Yhteystiedot:

Postiosoite:

Työ- ja elinkeinoministeriö
Työelämä- ja markkinaosasto / Kilpailupolitiikkaryhmä
PL 32
00023 Valtioneuvosto

Puhelinvaihe: 010 606 000

Virallinen sähköpostiosoite: kirjaamo@tem.fi

Henkilöstön sähköpostiosoitteet ovat muotoa
etunimi.sukunimi@tem.fi

Internet: www.tem.fi/index.phtml?s=86

Suunnittelu ja taitto: Proinno Design Oy

Paino: Erweko Painotuote Oy, maaliskuu 2011

